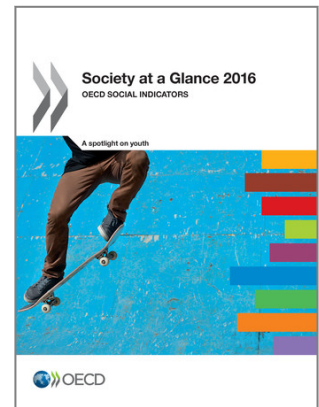

OECD *Multilingual Summaries*

Society at a Glance 2016

OECD Social Indicators

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: [10.1787/9789264261488-en](https://doi.org/10.1787/9789264261488-en)

Prehľad o spoločnosti 2016

Sociálne ukazovatele OECD

Zhrnutie v slovenčine

Pätnásť percent mladých ľudí v krajinách OECD nebolo v roku 2015 zamestnaných, ani zapojených do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), čo je približne 40 miliónov mladých ľudí. Vyše dvoch tretín z nich nepodnikalo nijaké kroky s cieľom nájsť si zamestnanie. Výška celkového hrubého príjmu, ktorý by mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, mohli vytvoriť v roku 2014, sa odhaduje na 360 až 605 miliárd USD alebo 0,9 až 1,5 % HDP všetkých krajín OECD. Neistota v oblasti zamestnanosti a príjmov dokáže mladým ľuďom zabrániť, aby dosiahli ďalšie obvyklé znaky dospelosti, v dôsledku čoho sú rozčarovaní a znechutení. To môže mať aj závažné dlhodobé následky na zdravie, plodnosť a kriminalitu a časom to môže ohroziť sociálnu súdržnosť. Pomoc mladým ľuďom s prechodom do ďalšieho vzdelávania alebo do zamestnania preto predstavuje najvyššiu prioritu politického programu krajín OECD, o čom svedčí cieľ krajín G20 znížiť do roku 2025 počet mladých ľudí s nízkou kvalifikáciou, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy alebo ktorí pracujú v neformálnom sektore, o 15 %.

Od roku 2007 bolo zrušené jedno z desiatich pracovných miest

Takmer jedno z každých desiatich pracovných miest obsadených pracovníkmi vo veku do 30 rokov bolo medzi rokmi 2007 až 2014 zrušené. V Španielsku, Grécku a Írsku sa počet zamestnaných mladých ľudí znížil o polovicu. Strata týchto pracovných miest najviac postihla mladých ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie na úrovni druhého stupňa základných škôl. Kým niektoré krajiny dokázali obnoviť zamestnanosť mladých ľudí na úrovne pred krízou, toto obnovenie bolo príliš slabé na to, aby výrazne zlepšilo vyhliadky mladých ľudí v mnohých krajinách.

V dôsledku nízkej kvalifikácie sú mladí ľudia mimoriadne zraniteľní

Mladí ľudia, ktorí absolvovali len základné školské vzdelanie, predstavujú vyše 30 % osôb bez zamestnania a nezapojených do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy, a pravdepodobnosť, že nebudú zamestnaní, ani v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, je trikrát vyššia ako v prípade mladých ľudí s univerzitným vzdelaním. Nízka úroveň vzdelania sa však netýka len formálnej kvalifikácie. Mladí ľudia s nízkou schopnosťou čítať a písať a počítat majú vyššiu pravdepodobnosť, že sa dostanú do kategórie NEET, čo poukazuje na to, aké dôležité pre osoby s predčasne ukončenou školskou dochádzkou je vysokokvalitné alternatívne vzdelávanie a dráhy odbornej prípravy.

Mladé ženy sa často dostanú do kategórie NEET z dôvodu povinností spočívajúcich v poskytovaní starostlivosti

Pri ženách sa zvyšuje riziko, že budú dlhodobo nezamestnané, pričom nepokračujú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Veľa mladých žien sa doma stará o deti a ďalších členov rodiny. Z tohto dôvodu bývajú ženy 1,4-krát častejšie bez zamestnania, a pritom nepokračujú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, než mladí muži. Pre osamelých rodičov je mimoriadne náročné spojiť starostlivosť o deti so zamestnaním alebo ďalším vzdelávaním. Dostupnosť finančne dosiahnuteľnej starostlivosti o dieťa je preto kľúčová pre zlepšenie pracovných vyhliadok mladých žien.

Niektoré osoby, ktoré nie sú zamestnané, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, trpia ďalšími formami znevýhodnenia

Mladí ľudia, ktorí už sú inak znevýhodnení, sa často stretávajú aj s vysokým rizikom, že sa dostanú do kategórie NEET. Mladí ľudia narodení v zahraničí majú 1,5-krát vyššiu pravdepodobnosť, že sa dostanú do kategórie NEET, než mladí ľudia narodení v tuzemsku, najmä ak nehovoria miestnym jazykom a majú nízku kvalifikáciu. Mladí ľudia, ktorých rodičia dosiahli nízku úroveň vzdelania alebo nepracujú, majú vyššiu pravdepodobnosť, že zažijú nezamestnanosť alebo nečinnosť. To znamená, že dochádza k medzigeneračnému prenosu znevýhodnenia. Medzi ľuďmi, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, majú nadmerné zastúpenie aj mladí ľudia so zlým zdravotným stavom.

Väčšina mladých ľudí nikdy nepatrila medzi osoby, ktoré nie sú zamestnané, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, ale jedna pätina medzi ne patrí dlhodobo

Vo výbere analyzovaných krajín vyše polovica mladých ľudí nikdy nepatrila do kategórie NEET dlhšie ako štyri roky. V prípade ostatných boli krátke obdobia, keď patrili do tejto kategórie, súčasťou úspešného prechodu zo vzdelávania do práce. Jedna pätina všetkých mladých ľudí však ako osoba, ktorá nie je zamestnaná, ani nie je v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, strávila viac než jeden rok – v ich prípade uvoľnenie sa z práce a vzdelávania nepredstavuje prechodnú skúsenosť, ale trvalý stav. Krajiny, ktoré ťažko postihla kríza, majú vyšší podiel osôb, ktoré nie sú zamestnané, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Aj ženy, mladí ľudia s nízkym vzdelaním a so zlým zdravotným stavom majú vyššie riziko, že sa stanú dlhodobo osobami, ktoré nie sú zamestnané, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy.

Osoby, ktoré nie sú zamestnané, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, majú nižšiu úroveň šťastia, dôvery a politického záujmu

Skutočnosť, že mladí ľudia patria do kategórie NEET, má pravdepodobne vplyv na ich šťastie, môže viesť k tomu, že sa cítia zbavení svojich občianskych práv, a môže narúšať sociálnu súdržnosť. Mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, majú nižšiu úroveň životnej spokojnosti a dôvery voči druhým v porovnaní s mladými ľuďmi, ktorí nepatria do tejto kategórie. Prejavujú aj menej záujmu o politiku a častejšie sa domnievajú, že povinnosťou vlády je zaopatrovať občanov.

Bezpečnostné siete pre mladých ľudí bývajú slabšie

Ľudia, ktorí ukončili školskú dochádzku, a mladí ľudia s nesúvislými záznamami týkajúcimi sa zamestnania často nevyhovujú podmienkam poistenia na podporu príjmu. Približne len 30 % všetkých nezamestnaných mladých ľudí poberá dávky v nezamestnanosti, kým 40 % všetkých uchádzačov o zamestnanie vo veku 30 rokov a starších sú poistení. Záchranné sociálne siete sú preto menej účinné

v boji proti chudobe mladých ľudí: 40 % mladých ľudí, ktorých príjmy sú pod hranicou chudoby, sa udržuje nad hranicou chudoby prostredníctvom štátnych kompenzácií v porovnaní s 50 % dospelých vo veku 30 rokov a starších. Približne každý ôsmy mladý človek žije v chudobe a miera chudoby mladých ľudí je vyššia ako v prípade starších osôb.

Boj proti predčasnému ukončeniu školskej dochádzky je nevyhnutný

V posledných desiatich rokoch došlo v krajinách OECD k poklesu podielu mladých ľudí, ktorí ukončia školskú dochádzku bez ukončeného stredoškolského vzdelania. Jednako však jedna zo šiestich osôb vo veku 25 až 34 rokov stále nemá ukončené stredoškolské vzdelanie, čo sa týka najmä mladých mužov. Na zabezpečenie, aby všetci mladí ľudia ukončili svoje stredoškolské vzdelanie, je potrebná komplexná podpora: monitorovanie školskej dochádzky s cieľom odhaliť varovné znamenia možného predčasného ukončenia; riešenie sociálnych a zdravotných problémov žiakov; a ponuka mimoškolských aktivít na zapojenie žiakov a na posilnenie ich motivácie.

Kvalitné odborné vzdelávanie a príprava môžu pomôcť uľahčiť prechod zo školy do práce

Odborné vzdelávanie a príprava (OVP) je cenná alternatíva k teoretickému školskému vzdelávaniu. Pripravuje mladých ľudí pre trh práce s ohľadom na potreby zamestnávateľov v oblasti zručností. Praktická zložka odborného vzdelávania a prípravy by mala byť založená na práci, pokiaľ možno vo forme učňovskej prípravy, pri ktorej sa v skorom štádiu spoja mladí ľudia so zamestnávateľmi. Tieto programy môžu byť obzvlášť zaujímavé a užitočné pre mládež, ktorú škola nebaví. V programoch predučňovskej prípravy sa môžu pripravovať mladí ľudia, ktorí nemajú potrebné schopnosti čítať a písať, počítať alebo sociálne zručnosti, aby mohli fungovať na pracovisku.

Na opätovné zapojenie ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, sú potrebné pozorne ciele programy

Verejné služby musia vyjsť v ústrety ľuďom, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, aby sa zabránilo ich dlhodobej nečinnosti. Služby zamestnanosti, sociálne služby a neštátne subjekty môžu zohrať ústrednú úlohu pri zapájaní vylúčenej mládeže. Vytvorenie rozsiahleho profilu po zaregistrovaní mladého človeka môže pomôcť prispôsobiť podporu primerane svojmu účelu a môže ušetriť náklady tým, že zabezpečí, že intervencia bude zameraná na správnu osobu. Veľa ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, môžu potrebovať len malú pomoc pri hľadaní zamestnania, kým úspešné programy pre mladých ľudí s vážnymi alebo viacerými prekážkami bývajú intenzívne a nákladné. Vo väčšine nádejných programov sa spája školské vzdelávanie a praktickú odbornú prípravu s poradenstvom, psychologickou podporou a bývaním. Niektoré sa ukázali byť nákladovo efektívne tým, že zvýšili potenciál zárobkov a znížili kriminálne správanie.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2016), *Society at a Glance 2016: OECD Social Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264261488-en